

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE MORALE OF TEACHERS WORKING UNDER SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

พัชรพร วงศ์ตาชี* ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์ และ วันเพ็ญ นันทะศรี

Phacharaphon Wongtakee*, Suphirun Jantarak and Wanphen Nanthasri

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร 47000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education,

Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: Classic.gdragon@gmail.com

รับบทความ 30 กรกฎาคม 2565 แก้ไขบทความ 12 กุมภาพันธ์ 2566 ตอรับบทความ 8 ตุลาคม 2566 เผยแพร่บทความ มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 5) เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน และ 6) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 325 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 109 คน และครู จำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.41-0.95 และค่าความเชื่อมั่น 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความรู้ ความสามารถ 3) ด้านความเป็นผู้นำ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก
4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ (X_3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_5) มีอำนาจพยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนโดย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 76.70 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y' = .613 + .310 X_3 + .333 X_5$ และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'y = .360 Z_3 + .377 Z_5$
6. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา, ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine 1) the components of desirable characteristics of school administrators, 2) the level of desirable characteristics of school administrators, 3) the level of work morale of teachers in schools, 4) the relationship between desirable characteristics of school administrators and work morale of teachers in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3, and 5) the predictive power of the desirable characteristics of school administrators affecting work morale of teachers in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3, and 6) the guidelines for developing desirable characteristics of school administrators that affected work morale of teachers in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3. The sample, obtained through cluster random sampling, consisted of 325 participants, including 109 school administrators, and 216 teachers. The research tools comprised a set of 5-rating scale questionnaires, with content validity ranging from 0.60-1.00 and a reliability of 0.95. Statistics for data collection included frequency, mean, and standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The desirable characteristics of school administrators covered five components: 1) Personality, 2) Knowledge and Ability, 3) Leadership, 4) Morality and Ethics, and 5) Human Relations.
2. The desirable characteristics of school administrators were overall at the highest level.
3. The work morale of teachers in schools was overall at a high level.
4. The desirable characteristics of school administrators and the work morale of teachers in schools had a high level of positive correlation at the .01 level of significance.
5. The desirable characteristics of school administrators in terms of Leadership (X_3), and Human Relations (X_5) were able to predict the teachers' work morale at the .01 level of significance with 76.70 percent. The equation regression could be written in the raw score and standardized score forms, respectively as follows:

$$Y' = .613 + .310X_3 + .333X_5$$

$$Z_y = .360Z_3 + .377Z_5$$
6. The guidelines for developing desirable characteristics of school administrators affecting the work morale of teachers in schools comprised two aspects: Leadership and Human Relations.

Keywords: Desirable Characteristics of School Administrators, Teachers' Work Morale

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการบริหารองค์กรในด้านต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดีในหน้าที่ผู้บริหาร ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารนั้นเป็นลักษณะประจำตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ชี้ให้เห็นความประพฤติปฏิบัติดี อดทน อดกลั้น ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ และความสามารถในการบริหาร ที่มีความรอบรู้ด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการตามหลักวิชาการและสามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีบุคลิกภาพที่เชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ต้องมีศาสตร์และศิลป์กับผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (บุริญชัย จงกลณี, 2532, หน้า 11-12) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการบริหารงานเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเหมือนสะพานที่เชื่อมโยงความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอย่างมาก (พูนสุข สังข์รุ่ง, 2550, หน้า 166)

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ (เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา, 2561, หน้า 154) กล่าวว่าการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น

สภาพโรงเรียนที่ไม่เอื้อต่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน ไม่ได้สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูมีภาระงานอื่นที่เพิ่มมากขึ้นนอกจากการสอน ครูสอนไม่ครบชั้น โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน และบรรยากาศของโรงเรียน เป็นต้น ส่งผลให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และผู้บริหารสามารถให้ทั้งคุณและโทษแก่บุคลากรภายในโรงเรียนที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนได้ และที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน เป็นผู้วางแผนและกำหนดทิศทางเพื่อนำไปสู่การพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างหน้าที่การงานของครูในโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีระเบียบวินัย คำสั่ง เป็นตัวควบคุมให้บุคคลทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นปัจจัยให้ครูมีพลังผลักดันในการปฏิบัติงาน ก็คือขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพราะขวัญที่ดีจะเป็นตัวกำหนด หรือเป็นแรงผลักดันให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานจึงมีส่วนที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจของบุคคลในกลุ่มหรือองค์กรที่ก่อให้เกิดกำลังใจ ทศนคติและความพอใจในงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดหมายของกลุ่มที่วางไว้ (กานดา จันทรไธม์, 2546, หน้า 94)

เนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ได้ดำเนินการตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และวิสัยทัศน์ โดยมุ่งเน้นเรื่อง พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสู่มาตรฐานสากลด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังคงพบปัญหาและอุปสรรค จำแนกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านการบริหารจัดการ โดยมีเนื้อหาสำคัญด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา บุคลากรส่วนใหญ่ขาดทักษะการทำรายงานทางวิชาการ ปฏิทินการพัฒนาบุคลากรไม่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล และบางส่วนการคมนาคมไม่สะดวก โดยเฉพาะในการเดินทาง ขาดระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศติดตามช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียน ยังไม่ต่อเนื่อง การดำเนินงานโครงการไม่ครบถ้วนตามแนวทางที่กำหนด การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการในการปฏิบัติงานยังไม่ทั่วถึง เพียงพอ ผู้บริหารบางส่วนไม่ตระหนักในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (กลุ่มนโยบายและแผน, 2559, หน้า 9-22) จากปัญหาดังกล่าว สะท้อนถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดีและการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรและยังเป็นปัจจัยทำให้ครูในโรงเรียนขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

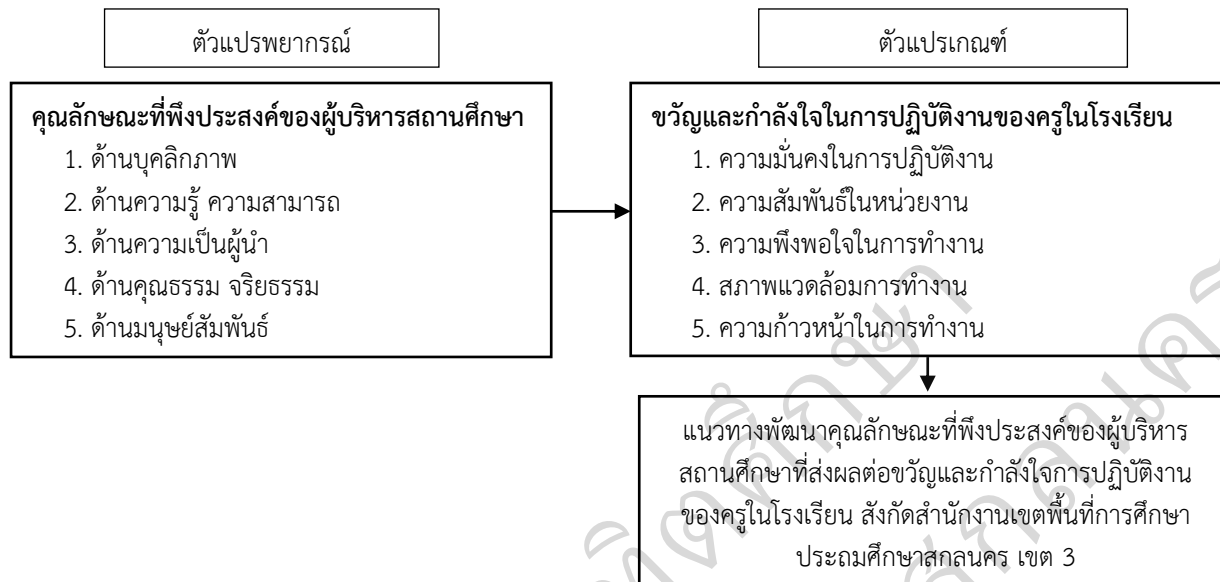
จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ที่เปลี่ยนไปตามคุณลักษณะแต่ละด้าน อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนและผลสำเร็จในทุก ๆ ด้านของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชาในระดับหน่วยงานได้เห็นถึงความสำคัญแล้ว ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพที่เกิดกับนักเรียนและสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
5. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

6. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 179 คน ครู 1,714 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,893 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 320 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ต่ำ การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 325 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Samplings) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (วาโร พึ่งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 109 คน และครู จำนวน 216 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อระหว่าง 0.60-1.00 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 0.41-0.95 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ตั้งแต่ 0.34-0.91 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 325 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าทางสถิติ ดังนี้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาคู่มือประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มี 5 องค์ประกอบ เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ความสามารถด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

2. ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ค่าเฉลี่ยรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.62$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.60$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.60$) ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

3. ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ค่าเฉลี่ยรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ($\bar{X} = 4.58$) ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.56$) ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.55$) ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.46$) ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .871 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม พบว่า 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ($r = .817$) ด้านความรู้ ความสามารถ ($r = .801$) ด้านความเป็นผู้นำ ($r = .852$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($r = .858$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($r = .863$)

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านความเป็นผู้นำ (X_3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_5) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารทั้ง 2 ตัว ดังกล่าว เป็นการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .876 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 76.70 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เท่ากับ .767 หรือ ร้อยละ 76.70 สัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) .763 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) .273 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $Y' = .613 + .310 X_3 + .333 X_5$ และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ $Z'Y = .360 Z_3 + .377 Z_5$

6. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีจำนวน 2 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในครั้งนี้ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อให้ได้องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความรู้ ความสามารถ 3) ด้านความเป็นผู้นำ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน สามารถอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาได้และเป็นองค์ประกอบที่นักวิชาการและนักวิจัยได้ศึกษา ยืนยันได้จากการศึกษาจากนักวิจัยทั้ง 12 คน (Stogdill, 1974; HoyandMiskel, 2001; วันชัย สุทธิศาสตร์, 2554; พรหมมณ พิมพ์สุวรรณ, 2558; สมณา อุดม, 2559; บุชบา คำนนท์, 2559; ณรงค์ฤทธิ์ นามเหลา, 2560; นันทัก สุขโข, 2560; ชิวสาธน์ กิ่งแก้ว, 2561; ชนานุช กิจบรรทัด, 2561; ธาตุ ทศมาลี, 2562; วสันต์ บัวชุม, 2562) พบว่า ทั้ง 5 องค์ประกอบมีการกล่าวถึง ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์ (2560, หน้า 4) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีราชา เขต 18 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความรู้ ความสามารถ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ด้านความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชิวสาธน์ กิ่งแก้ว (2561, หน้า 8) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความรู้ ความสามารถ 4) ด้านวิสัยทัศน์ และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์

2. ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถการกระตุ้นชักจูงหรือโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน มีความก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน สามารถสร้างความมั่นใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน มีวิสัยทัศน์การบริหารสถานศึกษาที่มุ่งสู่ความสำเร็จและสามารถตัดสินใจมีการพัฒนาทีมงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อยู่เสมอ มีการบริหารงานที่อยู่นบนความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชากับเพื่อนร่วมงาน เป็นแบบอย่างที่ดี บุคลิกภาพเป็นกันเอง จริงใจ ยิ้มแย้มสุภาพกับผู้ร่วมงานและยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน ดังนั้น จึงทำให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธภา วงศ์พันธ์ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาตุ ทศมาลี (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ นนทยา เข้มมุเหลียม (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครูให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ ครูในโรงเรียนจึงมีความรู้สึก ยินดี เต็มใจ

ต่อการทำงาน มีความรู้สึกรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มั่นคงทางจิตใจมีความเป็นธรรมและ สามารถทำงานร่วมกันและผู้บริหารสถานศึกษาได้ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีและแบ่งงานกันอย่างถูกต้อง มีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือกัน ในยามทุกข์ยาก ได้รับการยอมรับด้านการปฏิบัติงาน มีบรรยากาศในการปฏิบัติงานเป็นแบบญาติมิตร มีทัศนคติที่ดีต่อภาระงานที่ได้รับ รักและมีความสุขในหน้าที่การงาน มีความรู้สึกรักภูมิใจจากความสำเร็จของงาน มีบรรยากาศที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานและมีห้องเรียน อาคารเรียน สื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ภาระงานและปริมาณงานที่ได้รับมีความสอดคล้องกับจำนวนชั่วโมงการทำงานในโรงเรียน มีจำนวนครูเพียงพอและ ได้รับโอกาสความก้าวหน้าจากตำแหน่งหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ ได้รับการสนับสนุนด้านการอบรมศึกษาดูงาน โรงเรียนมีกิจกรรมที่ครูสามารถได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งและวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน โดยแสดงถึง ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความเข้าใจกันและทำงานด้วยกันอย่างปกติสุข ดังนั้น จึงทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิวสาธน์ กิ่งแก้ว (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญชิตา พัวพวง (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.871 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียน ถือเป็นปัจจัยที่กระตุ้นชักจูง โน้มน้าว ในการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความก้าวหน้า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี ทำให้ครูในโรงเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาระงานที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร ว่องสุนทร (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับมาก กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิวสาธน์ กิ่งแก้ว (2561, หน้า 99) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษยามาส ผาดี (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ตัวแปร พบว่า มี 2 ตัวแปรย่อยที่สามารถพยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านความเป็นผู้นำ (X_3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_5) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารทั้ง 2 ตัว ดังกล่าวเป็นการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .876 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 76.70 แสดงว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเท่ากับ .767 หรือ ร้อยละ 76.70 สัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) .763 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) .273 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $Y' = .613 + .310 X_3 + .333 X_5$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ $Z'y = .360 Z_3 + .377 Z_5$ ทั้งนี้อาจเพราะในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ ซึ่งแสดงออกถึงการบริหารงานที่มุ่งความสำเร็จของสถานศึกษา มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี มีการพัฒนาทีมงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานได้ดี มีบุคลิกภาพเป็นกันเอง มีความจริงใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ร่วมงานและช่วยให้คำปรึกษาแนะนำและ รู้จักยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน มีธรรมาภิบาลดีและใช้วาจาสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิวสาร์ณ กิ่งแก้ว (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ ความสามารถ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 29.90 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .551 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา (2561, หน้า 208-209) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบวิสัยทัศน์-เป้าหมาย ด้านการมุ่งความสำเร็จของงาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ด้านการบริหารแบบเชิงรุก ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ด้านการบริหารแบบตามสบาย ภาวะผู้นำแบบวิสัยทัศน์-เป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ทั้ง 6 ด้าน เท่ากับ .778 ได้ร้อยละ 60.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ควรมีการพิจารณาเรื่องสภาพแวดล้อมการทำงานในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงภาระงานและปริมาณงานที่ได้รับมีความสอดคล้องกับจำนวนชั่วโมงการทำงานในโรงเรียนและจำนวน ครูมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรยกระดับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ร่วมพยากรณ์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 คือ ด้านความเป็นผู้นำและ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ดังนั้น นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาควรยกระดับพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า มีบุคลิกภาพเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน รู้จักยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานและมีธรรมาภิบาลดีและใช้วาจาสุภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กานดา จันทน์แย้ม. (2546). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. วิทยานิพนธ์ กศม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กลุ่มนโยบายและแผน. (2559). *แผนปฏิบัติการ 2558-2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sakonnakon3.go.th/>. 1 พฤศจิกายน 2564.
- ชนัญชิตา พัวพวง. (2563). การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 8(1), 167-179.
- ชีวสารณ กิ่งแก้ว. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ฐากร ทัตมาลี. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงพร ว่องสุนทร. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นนทยา เข้มมุเหลื่อม. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 12(3), 101-109.
- บุรุษชัย จงกลณี. (2532). *คุณธรรมของนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: สัตยการพิมพ์.
- บุษยมาส ผาดี. (2563). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา. (2562). ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 16(74), 154-167.
- พูนสุข สังข์รุ่ง. (2550). *มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ: พี เคอินเตอร์ ปริ้นท์.
- ภัทรภา วงศ์พันธ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.